

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-07-87S

СИЛАБУС <i>навчальної дисципліни</i>		SYLLABUS of the educational discipline	
МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ		INTERCULTURAL RELATIONS AND CULTURE OF COMMUNICATION	
Шифр за ОП	ВБ1.5	Code in Degree Programme	
бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Гуманітарні науки	03	Field of Knowledge Humanities	
Спеціальність Культурологія	034	Field of Study Cultural Studies	
Освітня програма: Креативна та цифрова культура		Degree Programme: Creative and Digital Culture	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Міжкультурні комунікації та культура спілкування» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура» спеціальності 034 Культурологія. Рівне. НУВГП. 2023. 13 с.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/21004/>

Розробник силабусу: Залужна А.Є. , д.філос.н., професор, професор кафедри філософії та культурології

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від "1" вересня 2023 року

Завідувач кафедри: Шадюк Т.А. , к.філос. н., доцент.

Керівник (гарант) ОП: Коберська Т.А., к.філос.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол №3 від "27" вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ: Ковшун Н.Е., д.е.н., професор

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
*«Міжкультурні комунікації та культура спілкування» – складова ОП Креативна та цифрова культура, спрямована на досягнення визначених результатів навчання, якій встановлено форму підсумкового контролю та визначено кількість кредитів ЄКТС.	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Креативна та цифрова культура
Спеціальність	034 Культурологія
Рік навчання, семестр	2 рік навчання / 3 семестр
Кількість кредитів	4
Лекції:	22 денна / 2 заочна
Практичні заняття:	26 денна / 10 заочна
Самостійна робота:	72 денна / 108 заочна
Курсова робота:	ні
Форма навчання	Денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	

Лектор		Залужна Алла Євгенівна, д.філос.н., професор кафедри філософії
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php	
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-5012-7419	
Як комунікувати	a.ie.zaluzhna@nuwm.edu.ua тел. 097-491-5671 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE	

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Метою викладання дисципліни є: ознайомлення студентів з особливостями мови як засобу комунікації у контексті різних дискурсів, мовленнєвих актів, тактик та стратегій спілкування і на основі засвоєння відповідних знань, формування навиків діалогічного мислення, високої методологічної культури творчої діяльності людини й прилучення до гуманістичного змісту міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Завдання:

- знати історичні особливості виникнення, міждисциплінарний вимір та характерні риси міжкультурних зв'язків та культури спілкування у сфері гуманітарного знання;
- ознайомитись із засадничі поняття теорії міжкультурних зв'язків та культури спілкування;
- знати головні елементи та форми здійснення комунікаційного процесу у полікультурному середовищі;
- розуміти причини виникнення комунікативних бар'єрів та здійснювати пошук засобів їх подолання;
- ознайомитись із сучасним змістом мовознавчих та комунікативних проблем;
  - формувати здатність до міжкультурної комунікації, навичок розв'язання конфліктів й набуття знань з культури спілкування;
  - формувати навички критичного мислення й високої методологічної культури творчої діяльності, прилучення до гуманістичного змісту філософського світогляду;
  - виробляти вміння істинної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної точки зору з повагою до індивідуального та культурного різноманіття.

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=6071>

Передумови вивчення*

(місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі)

Для опанування даного ОК здобувачам необхідні знання із таких ОК: ОК1 «Українська мова (за професійним спрямуванням)», ОК4 «Іноземна мова», ОК15 «Етика». Отримані знання та компетентності здобувачі використовують під час вивчення таких ОК: ОКФП4 «Культурні інститути та культурна політика», ВБ1.7 «Корпоративна культура та ділова етика».

Компетентності

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп(з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.

ФК12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

РН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

РН5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

РН14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.

РН19. Визначати інформаційні властивості повідомлення ЗМІ, що стосуються культури, культурної спадщини та міжкультурних комунікацій.РН1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.

Структура та зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні засади та особливість становлення проблем міжкультурних зв'язків та культури спілкування

Теми лекційних занять:

1. МІЖКУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ У СФЕРІ ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Опис теми: особливості становлення проблем міжкультурних зв'язків та культури спілкування у сфері гуманітарного знання. Міждисциплінарні засади проблем міжкультурних зв'язків та культури спілкування (філософія, культурологія, етика, міжнародні відносини, основи ділового спілкування та інш.). Міжкультурні зв'язки та культура спілкування як галузь гуманітарного знання та навчальна дисципліна. Сутність комунікації крізь призму характеристика її типів та структури. Міжкультурні комунікації. Структура міжкультурної комунікації.

2. ОСНОВНІ ТЕОРІЇ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Опис теми: сутнісний зміст та характеристика міжкультурних комунікацій. Типологія культур. Основні підходи до класифікація культур. Діахронічний і синхронізований підходи до розуміння культури. Теорія висококонтекстуальних та низькоконтекстуальних культур Е. Холла. Ознаки висококонтекстуальних культур. Низькоконтекстуальні культури та їх характеристика. Теорія культурних вимірів Г. Гофстеде. Вимір "короткострокова – довгострокова орієнтація на майбутнє". Теорія культурної грамотності Е. Хірша

3. ОСОБЛИВОСТІ МІЖКУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМОДІЙ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Опис теми: поняття міжкультурної взаємодії. Міжкультурна компетентність та її зміст. Основні типи культур. Типи культур за контекстною спрямованістю. Типи взаємодій культур. Контекстні відмінності між культурами. Типи культур за спрямованістю мети діяльності. Монохронні та поліхронні культури. Феномен акультурації. Акультуративні проблеми і фактори. Алгоритм побудови конструкту чотирьох стратегій акультурації у моделі Дж. Беррі.

4. МІЖКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ

Опис теми: поняття комунікативної поведінки та її фактори. Норми комунікативної поведінки. Об'єкт, предмет, завдання міжкультурної комунікації. Аспекти міжкультурної комунікації. Основні категорії міжкультурної комунікації. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка української комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка американської комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка німецької комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка англійської комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка японської комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка арабської комунікативної поведінки.

5. ФОРМИ ТА СПОСОБИ ПОРОЗУМІННЯ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Опис теми: міжкультурна комунікація та «діалог культур». Досягнення взаєморозуміння як умови діалогу. Культурний шок. Механізм розвитку культурного шоку у вченні К. Оберга. Форми прояву культурного шоку. Вербальне та невербальне вираження у різних культурних спільнотах. Особливості невербального спілкування. Паравербальна комунікація. Толерантність, як основний спосіб порозуміння культур. Повага, прийняття й розуміння багатоманітності культур.

6. СТЕРЕОТИПИ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПРОЦЕСІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Опис теми: Поняття «стереотипи». Стереотипи та їх функції. Відмінності стереотипів. Процес міжкультурної комунікації соціокультурних стереотипів. Характеристика причин зближення культур. Вплив стереотипів на якість

міжкультурних комунікацій. Способи подолання соціокультурних стереотипів та їх наслідки у процесі міжкультурної комунікації.

Модуль 2. Основні проблеми культури мовлення та спілкування

7. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ ТА СПІЛКУВАННЯ

Опис теми: поняття мовлення та культури мовлення. Загальна характеристика культури мовлення. Культура мовлення в нормативному, комунікативному та морально-етичному аспектах. Мова і мислення. Мова і мовлення. Внутрішнє мовлення і мислення. Норми в теорії та практиці культури мовлення. Комунікативні показники мови (точність, лаконічність, логічність, чистота мовлення). Поняття спілкування. Види та способи спілкування. Потреба в спілкуванні – спілкування як цінність. Культура спілкування та характеристика основних комунікативних станів (сором, веселість, гнів, провин, презирство). Маніпуляційні форми спілкування. Мовлення, спілкування, етикет.

8. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ ТА СПІЛКУВАННЯ У РІЗНИХ СФЕРАХ

Лекція 1. Культура мовлення в науковій сфері.

Опис теми: особливості наукового та ділового спілкування. Науковий стиль та його характеристика. Різновиди наукового стилю, підстили та їх специфіка. Основні види опрацювання наукових текстів (план, конспект, реферат, тези, стаття, анотація, рецензія). Опрацювання наукових текстів. Аргументація та полемічні прийоми.

Доброчесність як невід’ємна складова культури мовлення та спілкування. Проблема формування академічної доброчесності.

Лекція 2. Особливість публічного виступу.

Опис теми: підготовка публічного виступу. Виступ та аудиторія. Види публічних виступів та їх особливості. Логіка побудови тексту публічних виступів. Мовна виразність виступу. Особистісні чинники впливу на аудиторію (довіра, авторитет, впевненість, компетентність).

Лекція 3. Культура ділового спілкування.

Опис теми: Особливості офіційно-ділового стилю. Культура ділового спілкування та особливості успішної ділової комунікації. Види усного ділового спілкування (телефонна розмова, ділова нарада, переговори, презентації). Ділова бесіда та її структурна та мовленнєва специфіка. Мовний етикет документів. Етикет та ділове спілкування.

9. МІЖСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ: ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ ТА КОНФЛІКТНІ СИТУАЦІЇ

Опис теми: становлення взаємовідносин між суб’єктами спілкування. Самопрезентація. Вивчення та розуміння суб’єкта спілкування. Забезпечення розуміння себе іншими суб’єктами. Досягнення взаєморозуміння та підтримка взаємовідносин. Міжособистісні відносини та їх класифікація: аффіліація, остракізм, самотність. Симпатія та антипатія. Прив’язаність, любов, дружба. Види любові (агапе, філія, сторге). Ворожість, заздрість, ревності. Повага і пошана. Альтруїзм, егоїзм.

Конфліктні ситуації та конфлікти. Основні етапи розвитку конфлікту. Конфронтації та агресивність поведінки. Класифікація конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Внутрішньособисті конфлікти. Конфлікти як результат

складних життєвих ситуацій. Результати конфліктних ситуацій. Трудові конфлікти та способи їх вирішення. Інформаційні бар'єри спілкування.

Тематика практичних занять:

Практичне заняття 1.

Міжкультурні зв'язки та культура спілкування у сфері гуманітарного знання

Охарактеризувати: особливість становлення проблем міжкультурних зв'язків та культури спілкування у сфері гуманітарного знання. Міждисциплінарні засади проблем міжкультурних зв'язків та культури спілкування. Сутність комунікації крізь призму характеристика її типів та структури. Суспільні комунікації та її форми

Практичне заняття 2.

Становлення міжкультурної комунікації як науки

Розкрити: предмет, об'єкт, суб'єкт міжкультурної комунікації як галузі наукового знання. Мету, завдання, структуру і особливості міжкультурної комунікації.

Особливості вчення Е. Холла як засновника міжкультурної комунікації. Етапи розвитку міжкультурної комунікації в США та Європі.

Практичне заняття 3.

Основні теорії міжкультурних комунікацій

Проаналізувати: Основні підходи до класифікація культур. Теорію висококонтекстуальних та низькоконтекстуальних культур Е. Холла. Ознаки висококонтекстуальних культур. Теорію культурних вимірів Г. Гофстеде. Вимір "короткострокова – довгострокова орієнтація на майбутнє". Теорію культурної грамотності Е. Хірша

Практичне заняття 4.

Особливості міжкультурних взаємодій у сучасному світі

Визначити: поняття міжкультурної взаємодії. Міжкультурну компетентність та її зміст. Основні типи культур. Типи культур за контекстною спрямованістю. Типи взаємодій культур. Контекстні відмінності між культурами.

Практичне заняття 5.

Феномен акультурації

Охарактеризувати: сутнісний зміст поняття «аккультурації». Акультуративні проблеми і фактори. Алгоритм побудови конструкту чотирьох стратегій акультурації у моделі Дж. Беррі. Проблеми культурної ідентичності. Національний менталітет у проблемному полі міжкультурних комунікацій.

Практичне заняття 6.

Міжкультурні особливості комунікативної поведінки

Проаналізувати: поняття комунікативної поведінки та її факторів . Норми комунікативної поведінки. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка української комунікативної поведінки. Міжкультурна специфіка американської комунікативної поведінки.

Практичне заняття 7.

Форми та способи порозуміння у міжкультурній комунікації

Проаналізувати: взаєморозуміння як умови діалогу. Механізм розвитку культурного шоку у вченні К. Оберга. Вербальне та невербальне вираження у різних культурних спільнотах. Особливості невербального спілкування. Толерантність, як основний спосіб порозуміння культур.

Практичне заняття 8.

Стереотипи та способи подолання соціокультурних стереотипів у процесі міжкультурної комунікації

Розкрити: сутнісний зміст стереотипів та їх функцій. Причини зближення культур. Вплив стереотипів на якість міжкультурних комунікацій. Способи подолання соціокультурних стереотипів та їх наслідки у процесі міжкультурної комунікації.

Практичне заняття 9.

Теоретико-методологічні засади культури мовлення та спілкування

Визначити: поняття мовлення та культури мовлення. Норми в теорії та практиці культури мовлення. Комунікативні показники мови (точність, лаконічність, логічність, чистота мовлення). Поняття спілкування. Види та способи спілкування. Основні комунікативні стани (сором, веселість, гнів, провин, презирство). Маніпуляційні форми спілкування.

Практичне заняття 10.

Культура мовлення в науковій сфері.

Розкрити: особливості наукового та ділового спілкування. Науковий стиль та його характеристика. Різновиди наукового стилю. Основні види опрацювання наукових текстів (план, конспект, реферат, тези, стаття, анотація, рецензія). Добросесність як невід'ємну складову культури мовлення та спілкування.

Практичне заняття 11.

Особливість публічного виступу.

Охарактеризувати: підготовку до публічного виступу. Види публічних виступів та їх особливості. Логіку побудови тексту публічних виступів. Особистісні чинники впливу на аудиторію (довіра, авторитет, впевненість, компетентність).

Практичне заняття 12.

Культура ділового спілкування.

Проаналізувати: особливості офіційно-ділового стилю. Культуру ділового спілкування та особливості успішної ділової комунікації. Види усного ділового спілкування (телефонна розмова, ділова нарада, переговори, презентації). Мовний етикет документів. Етикет та ділове спілкування.

Практичне заняття 13.

Міжособистісні відносини взаєморозуміння та конфліктні ситуації

Охарактеризувати: становлення взаємовідносин між суб'єктами спілкування. Досягнення взаєморозуміння та підтримка взаємовідносин. Міжособистісні відносини та їх класифікація: аффіліація, остракізм, самотність.

Основні етапи розвитку конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Внутрішньособисті конфлікти. Трудові конфлікти та способи їх вирішення.

Форми та методи навчання

Методи навчання: проблемна лекція, індивідуальні завдання, демонстраційний метод з використання мультимедійних засобів, дискусія, дебати, аналіз конкретних ситуацій, ділові ігри

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для опанування даного ОК необхідний постійний фізичний та дистанційний доступ до наукової бібліотеки НУВГП, інших бібліотек міста та регіону; наявність комп'ютерного та відповідного офісного програмного забезпечення для віддаленого доступу до електронних сайтів та бібліотек

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування
<http://er3.nuwm.edu.ua/4088/>

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань за ЄКТС.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- письмові п'ятихвилинки по філософських категоріях;
- оцінка за доповідь на семінарському занятті;
- поточне тестування після вивчення кожного змістовного модуля;
- оцінка за опрацювання першоджерел;
- модульні контрольні роботи;
- оцінка за самостійну роботу;
- підсумковий екзамен.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати завдання пов'язане із пошуком інформації стосовно вибраної професійної діяльності, оформити у презентаційний вигляд та представити-захистити перед колективом студентів групи; вчасно здати модульні контролю знань.

Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам.

Модуль 1 – поточне опитування та СРС								Модуль 2 – поточне опитування та СРС					Бонусні бали	Підсумковий Модульний контроль	Сума
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	10	40	100
4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	10	40	100

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за виконання самостійної роботи (до 8 балів), участь у конференціях, круглих столах, конкурсах есе (до 10 балів).

Дисципліна закінчується екзаменом, тому результати складання модульних контролів можуть зараховуватись як підсумковий контроль Два модульні контролі проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle. Кожний модульний контроль містить по 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 20 запитань по 0,4 бали, другий рівень – 6 запитання по 1 балу, третій рівень – 4 запитання по 1,5 бали. Усього – 20 балів за кожен модуль.

Для забезпечення об'єктивного оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Рекомендована література

Основна

1. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролесєв С. *Комунікація і культура в глобальному світі*. Київ: Дух і Літера, 2020. 416 с.
2. Боковець О.І. *Ділове спілкування: навчально-методичний комплекс дисциплін*. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 62 с.
3. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. *Етика ділового спілкування*. Центр навчальної літератури. К. 2019. 344 с.
4. *Ділові комунікації та етикет [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2023.*
5. Долінська Л.В., Матяш-Заяць Л.П. *Психологія конфлікту: навчальний посібник*. Київ: Каравела, 2019. 304 с
6. Мирошниченко М.І. *Психологія ділового спілкування: конспект лекцій*. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 130 с.
7. Пентиліук М., Маруніч І., Гайдаєнко І. *Ділове спілкування та культура мовлення*. Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.
8. Ступак І. *Методичні рекомендації до курсу «Проблеми міжкультурної комунікації»*. Одеса, 2022. 60 с.

Допоміжна

9. Воротняк Л. І. *Формування навичок невербальної передачі інформації в процесі міжкультурної комунікації у магістрів педагогічних закладів вищої освіти*. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. 2019. Вип. 2. URL: : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2019_2_7.
10. Залужна А.Є., Макух Т.О. *Корпоративна культура в системі менеджменту. Де-термінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання»: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції*. Рівне : НУВГП, 2023. С. 646-648.
11. Залужна А. *Наукова діяльність в умовах війни: виклики та перспективи. Актуальні питання підготовки дисертацій в умовах воєнного стану*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львів-Торунь: Li-Pres, 2023. С. 58-60.
12. Залужна А.Є., Ковтун О.М. *Світогляд і світоглядна культура особистості в проблемному полі філософсько-педагогічної рефлексії*. Інноваційна педагогіка. Випуск 4. Т. 1. Одеса, 2018. С. 127-131
13. Крилова В.О. *Текст як результат харизми автора. Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. Випуск 40. С. 27-33.
14. *Культура в контексті практичних форм буття людини : монографія / відп. ред. М. М. Бровко. Ніжин : Лисенко М. М., 2022. 400 с.*
15. Пасинок В.Г. *Основи культури мовлення: навчальний посібник*. К.: Центр навчальної літератури. 2020. 228 с.
16. Петрінко В.С. *Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці*. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
17. Фреймут О. *Етикет. Школа пані Фреймут, В-тво: Snowdrop, 2018. 96 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13956/1/Lekcii_2018.pdf.*
18. Красняк О. П. *Соціальні комунікації: особливості їх запровадження в період війни* *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/48>
19. Кулеба Д. *Війна за реальність. Як перемагати в світі шейків, правд і спільнот*. Київ. Книголав. 2022. 384 с.
20. Шлемкевич Т. В. *Інформаційні комунікації в українському медіапросторі: вплив на суспільство*. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. 2019. Т. 1. № 13. С. 244–248.
21. Яковлєв М. *Теорії змов. Як (не) стати конспірологом*. Київ. Віхола, 2023. 352 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка.
URL: http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/lib_cat_ph/6/6/6
2. Методичні матеріали факультету історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.
URL: <http://www.philosophy.onu.edu.ua/newsite/method.htm>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Цифровий репозиторій Харківського національного університету міського господарства ім. О.М. Бекетова. Тема: «Філософія».
URL: <http://eprints.kname.edu.ua/view/subjects/d=5F6.html>
5. Центр практичної філософії
URL: <http://www/.uct.kiev.ua/sofi/>
6. Філософська інтернет-енциклопедія англійською мовою
URL: <http://www/.utm.edu/research/iep/>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

- як здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень;
- які конкретно наукові досягнення, індивідуальні та колективні, використовуються викладачем під час навчання

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Дедлайни та перескладання

Виконання навчальних завдань та задачі контролів знань здійснюється за визначеними викладачем та іншими підрозділами НУВГП термінами. Невчасне виконання навчального завдання без поважних причин веде до відповідного зниження оцінки. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», (<https://ep3.nuwm.edu.ua/25072>). Відповідно до цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Оголошення стосовно дедлайнів задачі та Perezдaчі оприлюднюються на сторінці MOODLE.

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

На платформі Prometheus здобувачі можуть додатково опанувати такі курси:

«Медіаграмотність» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course/v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3/course/ «Ділове листування та комунікація українською» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course/v1:Litosvita+BCU101+2022_T3/course/ «Інформаційна гігієна під час війни» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course/v1:Prometheus+IHWAR101+2022_T2/course/
Також на платформах: Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо, здобувачі можуть самостійно набутися знання та навички, що мають зв'язок з програмними результатами даного ОК навчання.

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/28363>.

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість. Здобувачі не допускаються до списування та обману. За порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати такі санкції: – усне зауваження; – попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; – зниження чи анулювання результатів оцінювання навчального завдання здобувача вищої освіти; – повторне виконання навчального завдання; – призначення додаткового навчання з питань академічної доброчесності; – призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні навчальні завдання, тести тощо). Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП-<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobroches>

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua> Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки

Автор
Професор

Алла ЗАЛУЖНА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №501
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00